

Boldog Salkaházi Sára

Születése: 1899.május 11., Kassa

Halála: 1944. december 27., Budapest

Boldoggá avatása: 2006. szeptember 17.,

Budapest (Erdő Péter bíboros)

Ünnepe: május 11.

A nők támogatója az üldözöttek oltalmazója

"TE LÁTOD, JÉZUS,
SZÍVEM MINDEN VÁGYA,
HOGY EGYEDÜL A TIÉD
LEGYEK! EZ OLYAN
BOLDOGSÁG, HOGY
AMELLETT ELTÖRPÜL
MINDEN GOND."

Kassa a Magyar Királyság egyik legszebb és legrégebb városa volt. Megsárgult, régi iratokon már nyolcszáz év óta szerepel a neve; híres templomát, a Szent Erzsébet dómot már hat-hétszáz évvel ezelőtt elkezdték építeni, azóta persze többször átalakították, bővítették. A főoltára több mint ötszáz éves.

A városban nagyrészt magyarok laktak, de éltek a környéken szláv népek is. Sokan német földről érkeztek, mint például a Schalkház-család, mely alig kétszáz éve telepedett meg a városban. Schalkház Lipót szép, kétemeletes szállodát épített a Fő utcában, úgy százötven esztendővel ezelőtt. Ő maga magyarul még alig-alig beszélt, de magyar asszonyt vett feleségül. A gyermekük, ifj. Schalkház Lipót már jól tudott magyarul, ő viszont osztrák asszonyt hozott a házhoz, akit úgy hívtak: Stiller Klotild. Így természetes volt, hogy a családban magyarul és németül is tudtak a gyerekek. Egy fiuk volt – a legifjabb Lipót – és két lányuk: Jolán, valamint Sára, akiről ez a történet szól.

Az édesapa sajnos korán meghalt, Sára alig emlékezett rá. A híres szálloda ekkor más tulajdonosok kezébe került, de az özvegy Klotild mama az igazgatóság tagja maradt, részt vett az irányításban. Ezzel keresett annyi pénzt, amiből a család kényelmesen megélt, sosem kellett nélkülözniük. Sára példaképnek tekintette az édesanyját, aki

56

áldozatokat, úgy nyelte el Magyarországot a háború, s mindaz, ami utána következett. A német náci megszállók és magyar nyilas szolgálók rémuralma ugyan véget ért egy év múlva, de csak azért, mert a szovjet hadsereg kiverte őket az országból. Ezzel viszont a szovjetek rémuralma kezdődött meg, és az ő szolgálók, a magyar kommunisták vették át a hatalmat. Fegyveres háború ugyan nem dúlt már, de a kommunisták ellenségnek tekintették a keresztényeket és az Egyházat. A Szociális Testvérek Társaságának működését betiltották, tagjainak többsége külföldre menekült. Slachta Margit is Amerikában halt meg később szegénységben, hosszú betegség után. Kassa többé nem került vissza Magyarországhoz, Csehszlovákia része maradt, ahol szintén kommunistákat ültetett a hatalomba a szovjet hadsereg. A csehszlovák kommunisták elvették tulajdonosaitól a Schalkház Szállót is, később pedig földig lerombolták, ma ormótlan betonépület terpeszkedik a helyén. Salkaházi Sárának a nevét sem volt szabad leírni ezekben az országokban.

Aztán egyszer a kommunisták ideje is lejárt, és ma ismét példaképként tekintünk Sárára, ki az életét áldozta azért, amit fontosnak tartott: a felelősséget embertársaiért, hazájáért, közösségéért, a rászorulókért. Halála után hatvankét évvel avatták boldoggá Budapesten, a Szent István Bazilika előtti téren.

Rajta kívül a Szociális Testvérek mindegyike túlélte a háború viszontagságait, éppen úgy, ahogy felajánló imájában Sára kérte.

Fedezzétek fel Salkaházi Sára életének emlékeit!

Salkaházi Sára szülővárosában, Kassán, a híres dóm déli hajójában látható az a szobor – Szabó Ottó helyi művész alkotása –, amit 2013-ban szenteltek fel. Kétszáz év után ez volt az első új szobor, amit a templomban elhelyeztek. A mű felső része bronzból készült, az alsó pedig mészkőből – ez utóbbi anyag található a Duna budapesti rakpartján is, ahol Sára testvér vértanúhalált halt. Másik képünkön egy részlet Kassa belvárosából: így nézhetett ki Sára idejében is, amikor fiatal lányként ezeken az utcákon járt-kelt.

A Szabadság-híd pesti hídfőjének közelében emléktábla jelzi Salkaházi Sára – és rendtársa, Bernovits Vilma – vértanúhalálának helyszínét. 2010-ben a Duna alsó rakpartjának ezt a szakaszát (a Szabadság híd és a Közraktár utca közti részt) Salkaházi Sáráról nevezték el. Azóta más Duna-parti közterületek is megőrkítik egy-egy olyan személy nevét, akik a második világháború idején mentették az üldözötteket. A Parlament közelében pedig a Cipők a Duna-parton című megdöbbentő alkotás állít emléket minden üldözöttnek, akiket a folyóba lőttek – nem egyszer ruhátlanul – a nyilas gyilkosok. Az emlékhelyet Can Togay filmrendező ötlete alapján Pauer Gyula szobrászművész öntöttvasból készítette 2005-ben.

Budapesten, az Üllői úti Örökimádás-templom mögött, a Viola, a Tüzoltó és a Bokréta utca között található a Salkaházi Sáráról elnevezett park, amelyet 2009-ben nyitottak meg. Kicsit tovább sétálva megtalálhatjuk a Bokréta utca 3. számú házat is; innen hurcolták el a nyilasok Sára testvér életének utolsó napján.

